

*Титаренко С. С.,**здобувач кафедри кримінального права та правосуддя
Запорізького національного університету*

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПІДСТАВИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРОТИПРАВНЕ ЗАВОЛОДІННЯ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджуються основні соціально-економічні підстави відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємств в Україні на сучасному етапі розбудови ринкових відносин. З доречним посиланням на висловлені в юридичній літературі позиції та приклади з практики здійснюється розмежування об'єктивних підстав реалізації рейдерської поведінки в Україні та країнах зі стабільною ринковою економікою.

Ключові слова: рейдерство, заволодіння майном підприємств, кримінальна відповідальність, злиття і поглинання, акціонер-активіст.

Постановка проблеми. У грудні 2016 р. на сайті «Українських новин» з'явилась інформація про рейдерське захоплення бізнесу українського партнера і генерального дистриб'ютора міжнародної групи компаній «Redmond» на території нашої країни – ТОВ «Редмонд-Україна». Про це у своєму офіційному прес-релізі заявив швейцарський підрозділ «Redmond».

За інформацією європейського підрозділу Redmond, навколоримінальні структури змусили засновника і багаторічного власника української компанії-дистриб'ютора передати бізнес в управління представникам цих структур. У прес-релізі було, поміж іншого, зазначено про те, що протягом декількох тижнів після цього ТОВ «Редмонд-Україна», зареєстроване в Шевченківському районі Києва, почало швидко накопичувати заборгованість перед контрагентами, в той час як оборотні кошти і майно активно виводилися в невідомому напрямку, товарні та складські залишки розкрадалися, а персонал масово звільнявся.

Зокрема, в українській компанії повідомили, що лише протягом місяця після рейдерської атаки в ТОВ «Редмонд-Україна» два рази змінився топ-менеджмент; були встановлені факти шантажу персоналу середньої ланки щодо невилати заробітної плати при звільненні, а також погрозами особистої безпеки за відмову виконувати розпорядження нового керівництва, пов'язані з недокументованими фінансовими операціями.

Виведення активів з ТОВ «Редмонд-Україна» стало можливим, зокрема, через реалізацію однієї з класичних рейдерських схем – швидкого створення так званих «компаній-клонів» і подальшого укладання фіктивних договорів на переведення активів ТОВ «Редмонд-Україна» в ці новостворені компанії. Одним із таких «корпоративних клонів» стало ТОВ «Редмонд ЮА», зареєстроване за адресою однієї з київських квартир і яке не мало жодного відношення до міжнародної групи компаній «Redmond».

За підрахунками швейцарського підрозділу «Redmond», загальна сума збитків компанії, що перебувала на межі банкрутства, може становити понад 500 млн. грн. Біль-

ше того, для «Redmond» цей скандал став підставою для перегляду і суттєвих корегувань умов контрактів із усіма дистриб'юторськими мережами на території країн Східної Європи [1].

Наведений приклад, на наш погляд, значною мірою актуалізує запропоновану тематику статті, а також негативно діагностує стан речей в українській економіці – принаймні у сфері захисту права власності юридичних осіб та забезпечення (гарантування) їх нормальної фінансово-економічної діяльності з боку держави.

Метою статті є дослідження основних соціально-економічних підстав відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємств в Україні на сучасному етапі розбудови ринкових відносин.

Вклад основного матеріалу дослідження. Наразі аксіоматичним видається положення про те, що розвиток процесів розбудови ринкової економіки, що наразі триває в Україні, безпосередньо впливає на процес консолідації капіталу, який, у свою чергу, знаходить свій прояв в угодах по злитті і поглинанню комерційних організацій. Водночас недостатня увага з боку держави в особі, перш за все, компетентних правоохоронних органів і судів до проблем правового регулювання злиттів і поглинань призводить як до порушення прав та інтересів суб'єктів господарської діяльності, так і до дестабілізації економічних процесів та зниження інвестиційної привабливості країни взагалі. Не в останню чергу мова тут йде про феномен «рейдерства» – неофіційного позначення випадків протиправного захоплення майнових комплексів підприємств, установ, організацій, а також суміжні протиправні діяння.

Слід визнати, що сьогодні в Україні діє чимало впливових фінансово-промислових груп, що періодично займаються протиправними захопленнями підприємств (рейдерством). Така діяльність дозволяє бізнес-групам отримувати фінансові активи, засоби виробництва, землю за цінами, що в декілька разів нижчі за ринкові. Нерідко під час рейдерських атак порушуються права іноземних інвесторів, які вклали капітал в економіку України.

Наразі поняття «рейдер» (англ. – «raider») широко використовується в зарубіжних економічних колах. Під рейдером там розуміється особа чи організація, яка намагається захопити компанію шляхом спроби недружнього поглинання. Рейдери шукають компанії з заниженою вартістю, а потім намагаються придбати в ній контрольний пакет акцій, щоб отримати можливість управляти бізнесом. При цьому основною метою рейдера є здебільшого генерація значних прибутків за відносно короткий проміжок часу шляхом оперативного перепродажу активів компанії, замість того, щоб змінити стратегію діяльності підприємства і збільшити його доходи в довгостроковій перспективі [2].

Засоби втілення, цілі та виконавці рейдерських захоплень на практиці можуть бути різними. Хоча мотив рейдерської поведінки має здебільшого економічне підґрунтя, причини таких захоплень насправді можуть бути різними. Якщо захоплення відбувається з метою підвищення доходів компанії-агресора, то основною ціллю може бути просто заволодіння прибутковою компанією, оскільки в сучасних українських реаліях часто легше відібрати бізнес, аніж його офіційно придбати.

Водночас у деяких випадках обранню цілей можуть передувати складні економічні розрахунки. Так, наприклад, фірма-агресор може покращити свою позицію на ринку за рахунок отримання конфіденційної інформації про конкурентів, або ж просто через їх усунення шляхом викриття. У свою чергу, примусове злиття із фірмою-мішенню відкриває доступ до різних засобів зниження собівартості продукції чи витрат на її реалізацію, в той час як корпоративне злиття компаній може принести додаткову перевагу в оподаткуванні. Іншою гіпотетичною фінансовою мотивацією для об'єднання фірм може стати зниження витрат, пов'язаних із провадженням у справі про банкрутство, шляхом диверсифікації. Нарешті, злиття також сприяє заміні неефективного керівництва, оскільки витрати на таку процедуру нижчі у порівнянні з іншими альтернативами.

Одразу зауважимо, що, на відміну від так званого кримінального рейдерства, що наразі притаманне сучасній Україні, поглинання і злиття, які здійснюються в межах правового поля, слугують індикаторами успішності методів управління комерційною організацією, а також засобом очищення економіки від неефективних власників. Так звані недружні злиття і поглинання є доволі рутинними явищами у світовій економіці. Водночас в українському вимірі вони набувають нових зовнішніх форм, часто – неправомірних, що проявляються в маніпулюванні відомостями про склад акціонерів, зловживаннях своїми корпоративними правами у блокуванні фінансово-господарської діяльності підприємств, а також у здійсненні антиконкурентної політики, вчиненні інших правопорушень економічного спрямування чи навіть злочинів.

Цікаво, що на Заході *de facto* рейдери часто йменують себе «акціонерами-активістами», які прагнуть корпоративних змін, хоча насправді це не змінює їх справжньої сутності.

Як справедливо пише у своїй кандидатській дисертації Ю.А. Берлач, корпоративне рейдерство є щільно пов'язаним зі злиттями та поглинаннями (в тому числі недружніми), які набули особливого поширення за кордоном, починаючи з середини минулого століття. Із посиланням на зарубіжні наукові дослідження автор констатує, що в державах із розвинутою ринковою економікою недружні поглинання (рейдерство) застосовуються в якості корпоративного механізму управління, що стимулює менеджерів активізувати свої зусилля на ефективне управління компанією. Зокрема, в іноземній літературі нерідко можна прочитати тезу про те, що розвинений ринок корпоративного контролю є необхідним для забезпечення можливості недружного поглинання з дисциплінуючою метою. Адже рейдер може одержати значний прибуток, захопивши управління фірмою, менеджмент якої працює явно неефективно. Таким чином, основна відмінність між вітчизняним розумінням рейдерства та недружніх злиттів чи поглинань полягає, на думку автора, саме в методах, які застосовуються під час одержання контролю

над матеріальними чи нематеріальними активами підприємства поза згодою їх власника [3, с. 15, 18, 20].

Хочемо наголосити на тому, що цивілізований світ сприймає, умовно кажучи, злочинне рейдерство як результат недосконалості політичних, правових структур влади в державі, її чинного законодавства, відсутності належних умов для захисту бізнесу, прав власників і рівноправної конкуренції. І те, що в Україні є таке ганебне, із явним «присмаком» криміналу, явище як рейдерство, ще раз підкреслює глибину системних проблем у нашій державі, переважно економічного та правового (зокрема корупційного) характеру. За оцінками деяких експертів, сьогодні в Україні діє від 35 до 50 професійних рейдерських груп. Спираючись на цілий комплекс засобів – від психологічного тиску до підроблення установчих документів юридичних осіб і до підкупу силових структур – вони створюють умови для рейдерських атак, для захоплення і перерозподілу власності за межами правового поля. Усього жертвами рейдерських атак в Україні уже стали декілька тисяч суб'єктів господарювання – успішних, ліквідних компаній, із високими показниками фінансово-господарської діяльності та зі значними регулярними відрахуваннями на користь державного та місцевих бюджетів. При всьому цьому такий вид злочинного бізнесу є вельми ліквідними – так, обсяг рейдерського перерозподілу власності сягає декількох млрд. дол. США щорічно.

На думку Д.О. Андреева, суспільна небезпечність неконтрольованого розповсюдження протиправних поглинань та захоплень акціонерних товариств в Україні полягає в наступних чинниках: 1) руйнування засад ринкової економіки в частині забезпечення й охорони відносин власності на цінні папери, гальмування розвитку корпоративних відносин; 2) спричинення істотних збитків державі, адже на практиці непоодинокими є випадки, коли об'єктом протиправних поглинань стають державні підприємства або підприємства зі значною державною часткою в статутному капіталі; 3) створення негативного інвестиційного іміджу України в очах міжнародної громадськості; 4) зниження ефективності управління акціонерним товариством, значне погіршення фінансово-економічної ситуації на ньому [4, с. 52].

На підтвердження тези про очевидну суспільну небезпечність розглядуваних злочинних діянь звернемося до деяких офіційних цифр. Так, за даними Міністерства юстиції, за шість місяців 2016 року зі скаргами на незаконне захоплення майна звернулись понад 1 тис. підприємців. Серед них – компанії Novus, Bunge, Укрсоцбанк. Було задоволено лише близько 150 скарг, тобто 15% від загальної кількості звернень [5]. Це, на наш погляд, вказує на наявність серйозних системних проблем, пов'язаних із захистом приватної власності, а також на очевидну незахищеність бізнесу в Україні навіть від найбільш зухвалих і очевидних атак.

Наведемо лише один із сучасних прикладів в частині протидії спробам рейдерських атак із боку правоохоронних органів України.

Так, відповідно до інформації відділу комунікації поліції Запорізької області 23 вересня 2016 р. до Вільнянського відділення поліції ГУНП в Запорізькій області надійшло повідомлення про те, що біля одного з підприємств в м. Вільнянськ зібралась група невідомих, які здійснювали постріли з невстановленої зброї та намагалися проникнути на його територію.

Завдяки своєчасному реагуванню правоохоронців Вільнянського відділення поліцейськими були затримані і допитані 42 особи. Під час огляду місця події та автомобілів правоохоронці виявили та вилучили: пристрій для відстрілу гумових куль, пістолет, 50 патронів, споряджених гумовими кулями, мисливську рушницю, а також копію заочного рішення районного суду м. Дніпро.

Слідчим Вільнянського відділення поліції відомості про подію були внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ознаками ч. 4 ст. 296 (хуліганство) КК України [6].

Аналітичний огляд сучасний реалій рейдерства як своєрідного бізнесу в Україні, особливо на тлі нещодавніх законодавчих змін, наводиться у статті практикуючих юристів Р. Редьки та К. Проконові. Автори наголошують на тому, що рейдерство – це умовно нормальне явище в економічній природі речей, коли сильніший поглинає слабкого. Інша справа, що в Україні власне економічні умови (економічний клімат) є принципово іншими. Якщо за кордоном рейдерство – це частина усталеної практики злиттів і поглинань, що просто іменована недружнім поглинанням, то в нашій державі використаний термін «рейдерство» переважно означає саме насильницьке захоплення, «оскільки в наших реаліях цей процес завжди малює в уяві людей в масках і раптове силове захоплення підприємств» [7].

Висловлену точку зору змістовно доповнює Г.К. Смирнов, коли пише, що одним із найбільш небезпечних проявів в структурі економічної злочинності останніх років залишається саме протиправне захоплення підприємств, за якого комерційна власність не перерозподіляється в межах легітимного цивільного обороту, а відверто захоплюється шляхом незаконного втручання в систему корпоративного управління компанії, її дестабілізації та ініціювання незаконних управлінських рішень щодо виведення активів. При цьому як власники захоплених компаній, так і економіка держави в цілому несуть величезні збитки. Рейдерство, констатує автор, є безперечно складним, багатогранним явищем. Ефективна протидія йому неможлива без відповідної правової бази, в т.ч. без адекватних кримінально-правових заборон на найбільш небезпечні форми протиправного заволодіння власністю компанії чи встановлення управлінського контролю за її діяльністю [8, с. 5–6].

У своїй науковій роботі Т. Бабич досить вдало характеризує основні способи захоплення підприємства, серед яких можна виокремити такі, нерідко комбіновані між собою: придбання акцій, проведення додаткової емісії акцій, банкрутство чи фіктивне банкрутство, реприватизація, корпоративний шантаж, силове захоплення, корупція. Автор також констатує, що єдиного універсального способу захисту підприємства від рейдерства не існує. Водночас, як свідчить практика, найефективнішим від захоплення підприємства рейдерами заходом є економіко-правові заходи превентивного характеру. Їх стратегічна мета полягає в максимальному підвищенні вартості захоплення підприємства для того, щоб зробити атаку рейдерів нерентабельною, а отже, і недоцільною. Відповідно, власнику необхідно здійснити заходи, щоб перевести інтерес потенційного рейдера із площини корпоративного захоплення на цивілізований механізм пошуку можливостей (домовленостей) для об'єднання та поглинання. Для цього здійснюється системна реструктуризація бізнесу, що дає можливість створити таку систему володіння і управління найбільш привабливими активами компанії, яка

зробить захоплення підприємства рейдерами явно нерентабельним «бізнес-проект» [9].

Вочевидь, має рацію К. Семочкін, який слушно додає, що вирішення проблеми з рейдерством не повинно носити характер боротьби з окремо взятими схемами, оскільки на зміну одним схемам завжди придуть інші. Навпаки, рейдерство як негативне явище можна подолати лише шляхом забезпечення ефективності розслідувань відповідної категорії справ і невідворотності покарання за такі злочини. Без ефективної взаємодії і високого індивідуального рівня представників компетентних органів, а також належного рівня судової системи навряд чи вдасться досягти бажаних результатів [10].

Аналіз негативних системних передумов виникнення та розвитку в Україні рейдерства як антисоціального та антиекономічного феномену спонукає віднести до них і корупцію в органах державної виконавчої та судової влади, яка призводить до прийняття службовими особами та суддями завідомо неправомірних (неправосудних) рішень, що порушують права та законні інтереси інвесторів в цінні папери [11, с. 54]. Очевидним фактором, що призводить до загострення проблематики рейдерства, є політична нестабільність в країні, відсутність дієвих нормативних важелів, спрямованих на удосконалення корпоративного законодавства, введення кримінальної та адміністративної відповідальності за дії, спрямовані на протиправне захоплення юридичних осіб.

У свою чергу, з метою підвищення ефективності заходів протидії силовим захопленням підприємств авторитетна міжнародна правозахисна група «Transparency International» рекомендує застосовувати засоби оцінки корупції і ризиків ділового та підприємницького середовища як для державних органів, так і для приватної сфери з метою посилення прозорості у фінансовому регулюванні і створення прийнятних антикорупційних інструментів, розроблених спеціально для українських умов. Фахівці цієї та багатьох інших міжнародних організацій усвідомлюють домінуючу небезпеку саме корупційо-генних чинників для вітчизняного бізнесу, зрощування рейдерських акцій і проявами корупції у владних кабінетах [12].

Тут буде доречно зазначити, що сьогодні в Україні більшменш ефективно діє Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації, створена на початку 2016 р. [13]. Новостворений орган покликаний безпосередньо реагувати на прояви рейдерства в Україні. За словами заступника Міністра юстиції Павла Мороза, статистично кількість захоплень в останній час зменшилась. Так, у 2015 р. майже 90% рейдерських захоплень були успішними. Станом на початок серпня 2016 р. Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації розглянула майже 250 скарг, із яких задовольнила близько 150 – тобто було повернуто майно законним власникам у 150 випадках. За деякими неофіційними даними, за 2015 р. відбулося 3000 рейдерських захоплень, із яких 2700 були успішними.

На думку заступника Міністра юстиції Павла Мороза, «як тільки декілька реєстраторів-рейдерів почнуть відбувати покарання в місцях позбавлення волі, кількість бажаючих вступати у змову зі злочинцями різко зменшиться» [14].

Дійсно, протиправне захоплення акціонерного товариства із залученням реєстраторів іменних цінних паперів сьогодні вважається однією з найбільш розповсюджених схем, оскільки більшість акціонерних товариств здійснювало

випуск цінних паперів у документарній формі та не мають ліцензії на ведення власних реєстрів. Реєстратори на ринку цінних паперів наділені великим ресурсом щодо впливу на емітента. Зокрема, діяльність із ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (реєстраторська діяльність) включає збирання, фіксацію, обробку, зберігання та надання даних, які складають систему реєстру власників іменних цінних паперів, щодо іменних цінних паперів, їх емітентів та власників.

Висновки. Завершуючи запропонований у межах цієї статті теоретичний огляд основних соціально-економічних умов, що сприяють поширенню практики протиправного заволодіння майном підприємства і водночас обумовлюють необхідність пошуку механізмів протидії такій практиці, у т.ч. кримінально-правовими методами, звернемось до раціональної точки зору А. Єфименка, який пише, що ключовим недоліком тут слід вважати навіть не стільки законодавство, скільки суддівську практику в Україні, яка дозволила набути загрозливих масштабів такому ганебному явищу, як українське «рейдерство». Мова йде про суто формальне, «механічне» ставлення до закону (із ігноруванням базових принципів права) взагалі та до концепції «добросовісного набувача» зокрема. Так, швидкий перепродаж вилученого в «жертви» майна через низку пов'язаних із «рейдером» юридичних осіб небезпідставно розглядається ним як надійна гарантія від повернення цього майна «жертві», навіть у тому разі, якщо первинні дії щодо вилучення цього майна в жертви і будуть визнані незаконними. Критичне порівняння зарубіжних та вітчизняних реалій у цьому контексті видається переконливим: у той час як судові системи розвинутих країн дотримуються правил про неможливість використання порушником плодів свого порушення і про відшкодування шкоди за рахунок ідентифікованого порушника і ніколи не звільняють компанію-порушника та її керівництво від майнової відповідальності за завдану шкоду та із готовністю (яка продиктована величезною важливістю стабільності та безпечності для економіки та суспільства) поставлять під сумнів формальну добросовісність набувачів навіть на підставі непрямих доказів про зв'язки із компанією-порушником чи незвичайні умови укладення угод, українські судді, навпаки, видають перевагу суто формальним підходам, не бажаючи брати до уваги очевидні факти та сутність відносин між «добросовісними» набувачами та «рейдером» [15].

Переконані, що саме послідовне, теоретично обґрунтоване і практично апробоване дослідження всього комплексу соціально-економічних і юридичних передумов протиправного захоплення підприємств як особливого антисоціального й економічно шкідливого феномену повинно стати вагомим внеском у спільну «скарбничку» подолання цього ганебного для сучасної України явища.

Література:

1. Международная группа компаний Redmond заявляет о рейдерском захвате ООО «Редмонд-Украина» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukranews.com/news/468320-mezhdunarodnaya-gruppa-kompaniy-redmond-zayavlyayet-o-reyderskom-zakhvate-ooo-redmond-ukrayna>.

2. Raider [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investopedia.com/terms/r/raider.asp>.
3. Берлач Ю.А. Адміністративно-правове забезпечення протидії рейдерству в Україні : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Ю.А. Берлач ; М-во освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет». – К., 2014. – 205 с.
4. Андреев Д.О. Протиправне захоплення та поглинання акціонерних товариств (рейдерство) в Україні: загроза економічній безпеці / Д.О. Андреев // Право і безпека. – 2007. – Т. 6, № 2. – С. 51–55.
5. Novus, Bunge, Укрсоцбанк ... Хто наступна мішень рейдерів? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/rus/columns/2016/07/28/600585/>.
6. Запорізька поліція запобігла спробі силового захоплення підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zp.npu.gov.ua/uk/publish/article/142326>.
7. Победителей не садят, или Рейдерство как часть украинской бизнес-культуры «Зеркало недели. Украина» №43-44, 18 ноября 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.zn.ua/macrolevel/pobediteley-ne-sadyat-ili-reyderstvo-kak-chast-ukrainskoj-biznes-kultury-.html>.
8. Смирнов Г.К. Ответственность за рейдерство, преступления в сфере учета прав на ценные бумаги и государственной регистрации / Г.К. Смирнов. – М. : Юрлитинформ, 2011. – 152 с.
9. Бабич Т. Рейдерство в Україні – загроза національній безпеці / Т. Бабич // Віче. – 2010. – № 14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/2109/>.
10. Семочкин К. Рейдерство в Украине: чего ждать бизнесу? / К. Семочкин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/opinions/1421790-rejderstvo-v-ukraine-chego-zhdat-biznesu>.
11. Андреев Д.О. Протиправне захоплення та поглинання акціонерних товариств (рейдерство) в Україні: загроза економічній безпеці / Д.О. Андреев // Право і безпека. – 2007. – Т. 6, № 2. – С. 51–55.
12. Зиммерер Г. Рейдерство в Україні / Г. Зиммерер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ti-ukraine.org/system/files/research/raider_attacks_-_ti_ukraine_ukr.pdf.
13. Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ddr.minjust.gov.ua/uk/cefcadc2d5f15d55c94399ff547f1234/komisiya_z_pytan_rozglyadu_skarg_u_sferi_derzhavnoyi_reestracij/.
14. З моменту створення комісії кількість успішних повернень захопленого рейдерами майна збільшилася у 12 разів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ddr.minjust.gov.ua/uk/6a7ab87d289422597202ecbb64b178be/z_momentu_stvorennja_komisiyi_kilkist_uspishnyh_povernen_zahoplenogo_reyderamy_mayna_zbilshylasya_u_12_raziv_pavlo_moroz/.
15. Єфименко А. Рейдерство або ринок контролю / А. Єфименко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3072>.

Титаренко С. С. Соціально-економічне основи відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємств в Україні

Анотація. В статті досліджуються основні соціально-економічні основи відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємств в Україні на сучасному етапі розвитку ринкових відносин. С уместною ссилкою на висказані в юридическій літературі позиції і приклади із практики здійснюється розмежування об'єктивних основаній реалізації рейдерської поведінки в Україні і країнах со стабільною риночною економікою.

Ключевые слова: рейдерство, заволодіння майном підприємств, уголовна відповідальність, слияния и поглощения, акционер-активист.

Titarenko S. Socio-economic grounds for liability for illegal acquisition of corporate property in Ukraine

Summary. The article examines the main socio-economic basis of liability for a wrongful seizure of property of enterprises in Ukraine at the current stage of market relations development. Referring to the relevant positions

expressed in legal literature and case studies, differentiation of objective reasons for raider behavior realization in Ukraine and in other countries with stable economies is conducted.

Key words: raiding, seizure of corporate property, criminal liability, mergers and acquisitions, activist shareholder.